

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU22

Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om ändringar i brottsbalken och rättegångsbalken.

Förslagen innebär bl.a. att skyddstillsyn ska vara förenad med övervakning under hela prövotiden om inte annat beslutas och att möjligheten att föreskriva villkor om var den dömda ska vistas eller inte får vistas görs tydligare. Vidare ska Kriminalvården kunna fatta beslut om elektronisk övervakning av den dömda för att kontrollera att en föreskrift följs.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2021.

Vidare föreslår utskottet två tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden. Utskottet anser att möjligheterna att undanröja en skyddstillsyn till följd av misskötsamhet ska utökas. Utskottet vill även att regeringen ska återkomma med ett förslag om vistelseförbud. När det gäller dessa tillkännagivanden finns det två reservationer (S, V, MP).

Utskottet föreslår att riksdagen ska avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns totalt fem reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2020/21:85 Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda.

Sju yrkanden i följdmotioner.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda	6
Reservationer	14
1. Undanröjande av skyddstillsyn, punkt 2 (S, V, MP)	14
2. Interimistiska beslut om omhändertagande, punkt 3 (M, KD, L)	14
3. Utvärdering och översyn av påföljden skyddstillsyn, punkt 4 (C)	15
4. Avveckling av övervakningsnämnderna, punkt 5 (SD)	16
5. Vistelseförbud, punkt 6 (S, V, MP)	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Propositionen	18
Följdmotionerna	18
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	19
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i rättegångsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2020/21:85 punkterna 1 och 2.

2. Undanröjande av skyddstillsyn

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utökade möjligheter att undanröja en skyddstillsyn till följd av misskötsamhet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 och
bifaller delvis motion

2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (S, V, MP)

3. Interimistiska beslut om omhändertagande

Riksdagen avslår motion

2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 2 (M, KD, L)

4. Utvärdering och översyn av påföljden skyddstillsyn

Riksdagen avslår motion

2020/21:3862 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C).

Reservation 3 (C)

5. Avveckling av övervakningsnämnderna

Riksdagen avslår motion

2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 4 (SD)

6. Vistelseförbud

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om vistelseförbud och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 40,

2020/21:3302 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3365 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 31 och

2020/21:3863 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 5 (S, V, MP)

Stockholm den 18 mars 2021

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Petter Löberg (S), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Bo Broman (SD), Rasmus Ling (MP), Ingemar Kihlström (KD) och Emma Ahlström Köster (M).

Redogörelse för ärendet

I proposition 2020/21:85 Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda föreslår regeringen att riksdagen antar de förslag till ändringar i brottsbalken och rättegångsbalken som lagts fram i propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Fyra motioner har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlar utskottet även fyra motioner från allmänna motionstiden 2020/21. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillsynsdömda

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i brottsbalken och rättegångsbalken. Förslagen innebär bl.a. att skyddstillsyn ska vara förenad med övervakning under hela prövotiden om inte annat beslutas och att möjligheten att föreskriva villkor om var den dömda ska vistas eller inte får vistas görs tydligare.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om utökade möjligheter att undanröja en skyddstillsyn till följd av misskötsamhet och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen ett motionsyrkande och bifaller delvis ett annat motionsyrkande.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om vistelseförbud och tillkännager detta för regeringen. Därmed bifaller riksdagen sex motionsyrkanden.

Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om bl.a. interimistiska beslut om omhändertagande och avveckling av övervakningsnämnderna.

Jämför reservation 1 (S, V, MP), 2 (M, KD, L), 3 (C), 4 (SD) och 5 (S, V, MP).

Gällande rätt

Enligt 28 kap. 1 § brottsbalken får rätten döma till skyddstillsyn för ett brott för vilket påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter. Skyddstillsyn får förenas med dagsböter, föreskrift om samhällstjänst eller fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader (28 kap. 2–3 §§). Skyddstillsyn fortgår under en prövotid av tre år från den dag då påföljden börjar verkställas (28 kap. 4 §).

Vid val av påföljd ska rätten som skäl för skyddstillsyn beakta om det finns anledning att anta att denna påföljd kan bidra till att den tilltalade avhåller sig från fortsatt brottslighet (30 kap. 9 § första stycket brottsbalken). I lagrummets andra stycke räknas upp vilka särskilda skäl för skyddstillsyn i stället för fängelse som rätten kan beakta, bl.a. om den tilltalade undergår behandling för missbruk eller annat förhållande som kan antas ha samband med hans eller hennes brottslighet (andra punkten).

Om den dömda allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter och det kan antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan ska

nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas. Åklagare får självmant väcka sådan talan om det handlar om misskötsamhet vid s.k. kontraktsvård (28 kap. 8 § brottsbalken).

Propositionen

Förstärkning av återfallsförebyggande åtgärder vid skyddstillsyn

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att förstärka de återfallsförebyggande åtgärder som kan vidtas under verkställigheten av skyddstillsyn. Möjligheterna för Kriminalvården att vidta kontroll- och stödåtgärder för skyddstillsynsdömda bör enligt regeringen som utgångspunkt motsvara de som gäller för villkorligt frigivna och följa samma beslutsordning.

Ändring av föreskrifter om samhällstjänst

Ett av syftena med reformen av villkorlig frigivning var att flytta beslutsrätten för olika frågor från övervakningsnämnden till Kriminalvården för att skapa ett mer flexibelt system. Det bör enligt regeringen gälla även när påföljden är skyddstillsyn. Regeringen konstaterar att det normalt är Kriminalvården som har bäst kunskap om klientens behov och hur verkställigheten av skyddstillsynen fungerar i det enskilda fallet. Inom Kriminalvården finns också kompetens och erfarenhet av att göra de överväganden och bedömningar som behövs inför ett beslut att ändra eller upphäva en föreskrift om samhällstjänst. Regeringen föreslår därför att Kriminalvården, i stället för övervakningsnämnden, ska kunna ändra eller upphäva en föreskrift om samhällstjänst när det finns skäl till det.

Övervakning

Precis som vad numera gäller för villkorligt frigivna anser regeringen att det för skyddstillsynsdömda finns skäl att förtydliga att det är behovet av övervakning som ska styra övervakningstidens längd. Regeringen föreslår därför att reglerna om övervakningstid vid skyddstillsyn ändras så att övervakningen inte upphör automatiskt efter ett år utan löper vidare under hela prövotiden om inte annat beslutas. Övervakningstiden får dock inte understiga ett år. Vidare föreslås att det ska vara Kriminalvården som i stället för övervakningsnämnden beslutar i frågor om övervakning sedan domstolen avgjort målet. Till följd av förslagen kan de särskilda reglerna som gäller för förlängning av övervakningstiden tas bort, vilket leder till vissa följdändringar.

Särskilda föreskrifter under skyddstillsynen

Regeringen föreslår att särskilda återfallsförebyggande föreskrifter som kan ges till villkorligt frigivna också ska kunna ges till skyddstillsynsdömda. Vidare föreslås att Kriminalvården, i stället för som i dag övervakningsnämnden, ska bli behörig att besluta om särskilda föreskrifter.

Regeringen framhåller i propositionen att det är viktigt att de särskilda föreskrifter som har beslutats för en person som dömts till skyddstillsyn omprövas löpande utifrån dennes behov av kontroll och stöd. Kriminalvården ska därför ha rätt att ändra tidigare beslut om föreskrifter och besluta nya föreskrifter när det finns skäl till det.

Föreskrifter om vistelse

Enligt 26 kap. 16 § andra stycket 7 brottsbalken finns efter villkorlig frigivning en möjlighet att ge den övervakade föreskrifter om vistelseort. En motsvarande föreskriftsrätt finns i dag när det gäller skyddstillsynsdömda i 28 kap. 6 a § första stycket 1 brottsbalken. I propositionen föreslår regeringen en komplettering av föreskriftsrätten så att en föreskrift, utöver vistelseort, får avse även andra anvisningar om på vilka platser eller inom vilka områden den som är villkorligt frigiven eller dömd till skyddstillsyn ska vistas eller inte får vistas.

Regeringen framhåller att det faktum att förtydligandet görs som en åtgärd för att möta de utmaningar som gängkriminaliteten innebär ska inte tolkas som att föreskrifter av detta slag inte kan ges för andra kategorier av dömda. Regeringen ser därför inte anledning till att begränsa föreskriftsrätten till att avse vissa brottstyper. Avgörande är att den dömd har behov av åtgärden till följd av sina personliga förhållanden.

Beslut om elektronisk övervakning

Regeringen anser att det är lämpligt att det även när det gäller skyddstillsynsdömda införs möjligheter till elektronisk övervakning av att meddelade föreskrifter följs. Regeringen gör dock bedömningen att rätten inte ska kunna besluta om elektronisk övervakning i samband med domen på skyddstillsyn. Enligt förslaget får Kriminalvården en möjlighet att besluta om elektronisk övervakning för att kontrollera en föreskrift som domstolen har meddelat eller som Kriminalvården själv har meddelat sedan domstolen skilt sig från målet genom domen på skyddstillsyn. Förutsättningarna för elektronisk övervakning vid villkorlig frigivning och vid skyddstillsyn ska överensstämma. Vidare ska Kriminalvården löpande ompröva behovet av elektronisk övervakning.

Övervakarens befogenhet

Den nu gällande rätten för övervakaren att meddela anvisningar om hur en särskild föreskrift ska verkställas i ett särskilt fall ska enligt regeringen finnas kvar. Övervakaren ska också, med undantag för beslut om elektronisk övervakning, få tillfälligt jämka beslutade föreskrifter.

Hanteringen av misskötsamhet

Regeringen föreslår att det ska vara Kriminalvården, i stället för som hittills övervakningsnämnden, som ska besluta om åtgärder med anledning av misskötsamhet under skyddstillsyn. Vid misskötsamhet ska Kriminalvården ha rätt att besluta om särskilda föreskrifter, besluta om elektronisk övervakning, ställa den dömda under övervakning och utse ytterligare personer att biträda vid övervakningen.

Om det inte bedöms tillräckligt ska Kriminalvården få besluta om en varning. Har den dömda på ett allvarligt sätt brutit mot vad som gäller för honom eller henne och kan det antas att han eller hon inte kommer att rätta sig genom någon sådan åtgärd som Kriminalvården kan vidta, ska myndigheten begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas.

Om rätten anser att det inte finns tillräckliga skäl för att undanröja en dom på skyddstillsyn ska den enligt regeringens förslag i stället kunna vidta åtgärder i samma utsträckning som Kriminalvården, inklusive att besluta om elektronisk övervakning.

Omhändertagande och hämtning

Regeringens bedömning är att reglerna om omhändertagande och hämtning inte bör ändras. Det innebär att det endast är domstolen eller övervakningsnämnden som är behöriga att fatta beslut om omhändertagande.

I sitt remissvar till regeringen framförde Kriminalvården att detta innebär att myndigheten kommer att ha små möjligheter att snabbt reagera på och vidta åtgärder med anledning av en överträdelse av exempelvis en föreskrift om vistelseförbud som sker på helger. Myndigheten föreslog därför att Kriminalvården skulle ges möjlighet att fatta beslut om omhändertagande eller att organisationen för övervakningsnämnderna förändras så att nämnden finns tillgänglig dygnet runt för att fatta beslut om omhändertagande.

Regeringen instämmer i Kriminalvårdens uppfattning att det är mycket angeläget att det finns förutsättningar för en snabb och tydlig reaktion när ett brott mot villkoren för en frivårdspåföljd konstateras. Enligt regeringen finns det dock inte något beredningsunderlag i lagstiftningsärendet för att ge Kriminalvården möjlighet att fatta beslut om omhändertagande. Regeringen föreslår därför inte nu någon ändring i bestämmelsen om omhändertagande. Det kan dock finnas anledning för regeringen att återkomma till den frågan i ett annat sammanhang.

Överklagande

Regeringen föreslår att Kriminalvårdens beslut i fråga om skyddstillsynsdömda ska kunna överklagas till övervakningsnämnden. Övervakningsnämndens beslut ska i sin tur kunna överklagas till allmän domstol. Vidare ges Kriminalvården rätt att överklaga övervakningsnämndens beslut i fråga om återfallsförebyggande åtgärder och åtgärder på grund av misskötsamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 maj 2021.

De nya bestämmelserna i brottsbalken ska som huvudregel tillämpas på påföljder som har dömts ut före ikraftträdandet. Äldre regler om övervaknings-tid ska dock gälla i fråga om skyddstillsyn som har dömts ut före ikraft-trädandet.

Motionerna

I kommittémotion 2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om utökade möjligheter att undanröja en skyddstillsyn till följd av misskötsamhet. Motionärerna anser att det inte bör krävas att den dömda ”på ett allvarligt sätt” brutit mot vad som gäller för honom eller henne för att skyddstillsynen ska undanröjas. I stället ska det räcka med att den dömda har brutit mot vad som gäller. Möjligheten för Kriminalvården att besluta om t.ex. särskilda föreskrifter eller att meddela varning bör enligt motionärerna behållas, men det ska framgå direkt av lagtexten att dessa möjligheter är förbehållna de fall då den dömdes misskötsamhet är ringa eller annars av mindre betydelse.

Även i kommittémotion 2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ändrade krav för undanröjande av skyddstillsyn. Motionärerna anser att samtliga överträdelser, såvida de inte är ringa, bör kunna ligga till grund för ett undanröjande av skyddstillsyn. Detsamma ska gälla återkommande ringa överträdelser.

I kommittémotion 2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2 anser motionärerna att Kriminalvården bör ges möjlighet att fatta interimistiska beslut om omhändertagande. Kriminalvårdens beslut om omhändertagande bör, inom en viss lagstadgad kortare tidsfrist, underställas övervakningsnämndens prövning.

I kommittémotion 2020/21:3862 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C) yrkar motionärerna att det ska tillsättas en utredning för att övergripande utvärdera och se över påföljden skyddstillsyn. Enligt motionärerna bör en sådan utredning även se över konsekvenserna när den som har dömts till skyddstillsyn missköter sig.

I kommittémotion 2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att avveckla övervakningsnämnderna och överföra deras ansvar till Kriminalvården.

I kommittémotion 2020/21:3863 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1 och 2 begärs att vistelseförbud ska kunna utdömas som påföljd och att vistelseförbudet ska kunna gälla längre än strafftiden. Motsvarande begäran framförs i partimotion 2020/21:3365 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3 och i kommittémotionerna 2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 40, 2020/21:3302 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 och 2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 31.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid behandlingen av motioner från allmänna motionstiden 2017/18 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att kunna döma till vistelseförbud för en person som döms för allvarlig gängrelaterad brottslighet (bet. 2017/18:JuU14 s. 72 f.). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2017/18:240).

Liknande motionsyrkanden behandlades våren 2019 vid beredningen av proposition 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (bet. 2018/19:JuU25 s. 7 f.). I betänkandet konstaterade utskottet att det redan var möjligt att besluta föreskrifter om vistelseort, vilka t.ex. kan innehålla ett förbud för den frigivne att vistas på en viss plats eller inom ett särskilt angivet område. Det hade enligt utskottet inte framkommit något som gav anledning att införa ytterligare möjligheter att besluta om vistelseförbud för den som dömts för brott. Motionerna avstyrktes. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:228).

Utskottet föreslog i betänkande 2019/20:JuU26 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett förslag om vistelseförbud. Utskottet anförde följande (s. 70):

I fråga om vistelseförbud finner utskottet att detta kan vara en lämplig åtgärd för att minska kriminellas möjlighet att använda sitt våldskapital som en maktfaktor i ett bostadsområde. Det är i dag ett problem att personer med anknytning till kriminella grupperingar, som har gjort sig skyldig till upprepad brottslighet, efter avtjänat fängelsestraff kan återvända till det område där han eller hon begått brotten. Utskottet finner förvisso att det förslag som nyligen har lämnats i en promemoria om möjligheter till tydligare villkor angående var en villkorligt frigiven person får vistas är ett steg i rätt riktning för att komma till rätta med detta. Det är dock inte tillräckligt. Enligt utskottet bör t.ex. överträdelse av ett vistelseförbud vara straffbart. Regeringen bör därför låta utreda ett vistelseförbud för personer som har begått upprepad brottslighet och som har anknytning till kriminella grupperingar, i syfte att motverka och bryta upp dessa grupperingar. Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2019/20:258). Enligt uppgift från Justitiedepartementet pågår beredning av tillkännagivandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det finns ett behov av att förstärka de återfallsförebyggande åtgärder som kan vidtas under verkställigheten av skyddstillsyn. Detsamma gäller regeringens bedömning att möjligheterna för Kriminalvården att vidta kontroll- och stödåtgärder för skyddstillsynsdömda som utgångspunkt bör motsvara de som gäller för villkorligt frigivna och följa samma beslutsordning. Enligt utskottet är lagförslagen ändamålsenligt utformade. Utskottet anser därför att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

Som framgår ovan innebär regeringens lagförslag att det ska vara Kriminalvården, i stället för som hittills övervakningsnämnden, som ska

besluta om åtgärder med anledning av misskötsamhet under skyddstillsyn. Har den dömd på ett allvarligt sätt brutit mot vad som gäller för honom eller henne och kan det antas att han eller hon inte kommer att rätta sig genom någon sådan åtgärd som Kriminalvården kan vidta, ska myndigheten begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas.

Utskottet ser positivt på att det kommer att vara Kriminalvården som ska ansvara för att anmäla till åklagare i de fall man anser att en skyddstillsyn bör undanröjas. Däremot anser utskottet att en strängare syn på den dömdes skötsamhet vid verkställighet av skyddstillsyn är påkallad. Skyddstillsyn döms ut som alternativ till fängelse, dvs. som påföljd för gärningar vars straffmättningsvärde egentligen motsvarar ett fängelsestraff. Ur rättssystematisk synpunkt kan skyddstillsyn alltså sägas vara en extra chans att undvika fängelse som rättssystemet ger till den dömd. Detta talar för att i princip ingen misskötsamhet alls bör tolereras för den som vill ha förmånen av en frivårdspåföljd snarare än att avtjäna ett fängelsestraff.

Enligt utskottets uppfattning bör det inte krävas att den dömd ”på ett allvarligt sätt” brutit mot vad som gäller för honom för att skyddstillsynen ska kunna undanröjas. I stället ska det räcka med att den dömd har brutit mot vad som gäller. Möjligheten för Kriminalvården att besluta om t.ex. särskilda föreskrifter eller att meddela varning bör behållas, men det bör framgå direkt av lagtexten att dessa möjligheter är förbehållna de fall då den dömdes misskötsamhet är ringa eller annars av mindre betydelse. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motion 2020/21:3858 (M) yrkande 1 och tillstyrker delvis motion 2020/21:3861 (SD) yrkande 1.

I motion 2020/21:3858 (M) yrkande 2 begär motionärerna att Kriminalvården ska ges möjlighet att fatta interimistiska beslut om omhändertagande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är mycket angeläget att det finns förutsättningar för en snabb och tydlig reaktion när ett brott mot villkoren för en frivårdspåföljd konstateras. Regeringen anför i propositionen att det inte finns något beredningsunderlag i lagstiftningsärendet för att ge Kriminalvården möjlighet att fatta beslut om omhändertagande och föreslår därför inte i förevarande ärende någon ändring i bestämmelsen om omhändertagande. Däremot framhåller regeringen att det kan finnas anledning för regeringen att återkomma till den frågan i ett annat sammanhang. Frågeställningen är således uppmärksammas och utskottet utgår från att regeringen kommer att bevaka frågan. Mot den bakgrunden saknas det enligt utskottets mening anledning för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som föreslås i motionen. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Motionärerna i motion 2020/21:3862 (C) anser att de nu föreslagna lagändringarna är ett steg i rätt riktning men ser ändå ett behov av att mer övergripande utvärdera och se över påföljden skyddstillsyn. Utskottet, som konstaterar att de nu behandlade lagförslagen medför en betydlig förstärkning av de återfallsförebyggande åtgärder som kan vidtas under verkställigheten av skyddstillsyn, finner inte skäl för riksdagen att ta ett sådant initiativ till översyn som begärs i motionen. Motionen avstyrks därför.

Utskottet ser inte heller skäl för riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av yrkandet om att avveckla övervakningsnämnderna som framställs i motion 2020/21:3861 (SD) yrkande 2. Motionsyrkandet avstyrks.

Det förslag som lämnas i propositionen om att tydliggöra möjligheten att föreskriva villkor om var den som är villkorligt frigiven eller dömd till skyddstillsyn ska vistas eller inte får vistas är ett steg i rätt riktning men enligt utskottets mening inte tillräckligt. Som framgår ovan har riksdagen också tidigare riktat ett tillkännagivande till regeringen om införande av ett mer omfattande vistelseförbud. För att motverka kriminella grupperingar och komma åt de lokalt knutna kriminella gängen som bl.a. finns i storstädernas förortsområden behöver det införas en ny form av påföljd, vistelseförbud. Vistelseförbudet ska kunna aktualiseras för personer som har begått upprepad brottslighet och som har anknytning till kriminella grupperingar. Det skulle innebära att den som döms förbjuds att vistas i ett visst geografiskt område under en viss period. Vistelseförbudets längd bestäms vid straffmätningen och ska kunna gälla längre än strafftiden. Vidare ska det vara straffbart att överträda ett vistelseförbud. Mot denna bakgrund finns det enligt utskottet anledning för riksdagen att göra ett nytt tillkännagivande till regeringen. Regeringen bör således återkomma med ett förslag som tillgodoser det som utskottet har anfört. Utskottet föreslår att riksdagen tillkännager detta för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2020/21:3271 (L) yrkande 40, 2020/21:3302 (M) yrkande 3, 2020/21:3365 (M) yrkande 3, 2020/21:3405 (KD) yrkande 31 och 2020/21:3863 (KD) yrkandena 1 och 2.

Reservationer

1. Undanröjande av skyddstillsyn, punkt 2 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S) och Rasmus Ling (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 och

2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens lagförslag innebär att det kommer att vara Kriminalvården som ska ansvara för att anmäla till åklagare i de fall man anser att en skyddstillsyn bör undanröjas, vilket vi ser positivt på. Förslaget syftar bl.a. till att främja snabbhet och flexibilitet i beslutsfattandet. Någon förändring i sak av under vilka förutsättningar en begäran om undanröjande av en skyddstillsyn ska göras föreslås inte. Undanröjande av skyddstillsyn är en mycket allvarlig åtgärd och det yttersta medlet vid misskötsamhet. Det bör därför vara förbehållet de allvarligare fallen. Enligt vår mening är lagstiftningen i denna del väl avvägd och det saknas därför skäl att bifalla motionsyrkandena.

2. Interimistiska beslut om omhändertagande, punkt 3 (M, KD, L)

av Andreas Carlson (KD), Johan Forssell (M), Ellen Juntti (M), Johan Pehrson (L), Ingemar Kihlström (KD) och Emma Ahlström Köster (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

I sitt remissyttrande har Kriminalvården anført att myndigheten måste få möjlighet att besluta om omhändertagande, alternativt att övervakningsnämnden måste finnas tillgänglig dygnet runt för att kunna fatta sådana beslut.

Vi delar Kriminalvårdens uppfattning att det är mycket angeläget att det finns förutsättningar för en snabb och tydlig reaktion när den dömde bryter mot villkoren för sin frivårdspåföljd. Att reaktionen är snabb är dessutom inte sällan viktigt ur ett brottsoffer- och samhällsskyddsperspektiv. Vi anser därför att Kriminalvården bör ges möjligheter att fatta interimistiska beslut om omhändertagande. Kriminalvårdens beslut om omhändertagande bör inom en viss lagstadgad kortare tidsfrist, exempelvis tre dagar, underställas övervakningsnämndens prövning.

3. Utvärdering och översyn av påföljden skyddstillsyn, punkt 4 (C)

av Johan Hedin (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3862 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C).

Ställningstagande

Jag välkomnar att regeringen nu lägger fram förslag om utökade kontroll- och stödmöjligheter av skyddstillsynsdömda. De föreslagna lagändringarna är angelägna steg i rätt riktning. Jag ser dock ändå att det finns ett behov av att mer övergripande utvärdera och se över skyddstillsynen som påföljd.

Skyddstillsyn utgör ett alternativ till fängelse. Den som döms till skyddstillsyn har alltså begått ett brott vars straffvärde ligger på fängelsenivå. Jag anser att det finns anledning för lagstiftaren att ta tillbaka initiativet och på ett tydligare sätt styra upp i vilka situationer skyddstillsyn bör komma i fråga. Fokus måste vara att skyddstillsynspåföljden i sig har potential att få den dömde i det enskilda fallet att avhålla sig från fortsatt brottslighet, inte att i varje fall eftersträva en icke frihetsberövande påföljd för brott på fängelsenivå.

Jag anser därför att det bör tillsättas en utredning med uppgift att genomgripande se över påföljden skyddstillsyn. En sådan övergripande utredning bör också se över konsekvenserna när den skyddstillsynsdömde missköter sig.

4. Avveckling av övervakningsnämnderna, punkt 5 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Bo Broman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Övervakningsnämnderna beslutar i dag om åtgärder för personer som misskött sig under sitt frivårdsstraff eller sin villkorliga frigivning. I propositionen föreslås flera revideringar av deras behörigheter när det gäller vilka beslut de ska fatta. Detta bör anses rimligt även om förändringarna enligt vår mening inte är tillräckliga. Exemplifierande för detta är vad regeringen anför i propositionen i fråga om omhändertagande och hämtning. I sitt remissvar noterar Kriminalvården problematiken med övervakningsnämndens behörighet att fatta beslut och önskar en revidering, samtidigt som Övervakningsnämnden i Sundsvall pekar på problematiken i att endast rätten att fatta vissa beslut överförs till Kriminalvården. Detta visar enligt vår uppfattning på att det finns ett behov av att överföra kompetens till Kriminalvården och att undvika problem med flera beslutande organ i dessa frågor.

Vi anser att det finns skäl att vidare utreda huruvida övervakningsnämnderna som helhet ska avvecklas och samtliga beslut i stället fattas av Kriminalvården eller, om så är lämpligt i enskilda frågor, av annan myndighet.

5. Vistelseförbud, punkt 6 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S) och Rasmus Ling (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 40,

2020/21:3302 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3365 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 31 och

2020/21:3863 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det finns redan i dag en möjlighet till föreskrifter om vistelseort för den som är villkorligt frigiven och beträffande skyddstillsynsdömda. Genom de nu framlagda lagförslagen kompletteras föreskriftsrätten. Det faktum att det är Kriminalvården som beslutar om detta främjar snabbheten och flexibiliteten.

Vi ser flera problem med det föreslagna tillkännagivandet, bl.a. ur rättssäkerhetssynpunkt och med hänsyn till frågor om effektivitet och kostnader. Vår inställning är att det i första hand är den myndighet som verkligen kan brottsförebyggande arbete, dvs. Kriminalvården, som ska vidta liknande åtgärder och då är vistelseförbud i form av en påföljd inte den lämpligaste vägen att gå. Vidare är ett vistelseförbud som kan gälla efter att prövotiden för ett straff har löpt ut inte oproblematiskt från ett principiellt perspektiv och det väcker frågor om rättssäkerhet. Vi vill även framhålla att för det fall överträdelse av vistelseförbud skulle bestraffas ska brottmålsprocessen tillämpas, vilket skulle ta längre tid och vara mer kostsamt jämfört med Kriminalvårdens möjligheter till sanktioner.

Sammantaget anser vi att det finns flera skäl som talar emot ett tillkännagivande i frågan och riksdagen bör därför avslå motionsyrkandena.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2020/21:85 Utökade kontroll- och stödmöjligheter avseende skyddstillstånd:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.

Följdmotionerna

2020/21:3858 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökade möjligheter att undanröja en skyddstillsyn till följd av misskötsamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Kriminalvården ska kunna fatta interimistiska beslut om omhändertagande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:3861 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade krav för undanröjande av skyddstillsyn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla övervakningsnämnder och överföra deras ansvar till Kriminalvården samt tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3862 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att övergripande utvärdera och se över brottspåföljden skyddstillsyn och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3863 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vistelseförbud ska kunna utdömas som påföljd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vistelseförbud ska kunna gälla även efter att tid på anstalt, som

villkorlig frigivning och skyddstillsyn, är avtjänad och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:3271 av Johan Pehrson m.fl. (L):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vistelseförbud och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3302 av Johan Forssell m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt införa en möjlighet att döma till vistelseförbud och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3365 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt införa vistelseförbud som en särskild och egen påföljd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3405 av Sofia Damm m.fl. (KD):

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa vistelseförbud för geografiskt knutna kriminella och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken¹

dels att 28 kap. 6 a § och 37 kap. 8 § ska upphöra att gälla,
dels att 26 kap. 16 och 17 §§, 28 kap. 2 a, 5–6, 7 och 8 §§, 37 kap. 7, 10
 och 11 §§ och 38 kap. 3, 14 och 19 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.16 §²

Om det behövs för att minska risken att den som står under övervakning begår nya brott eller för att på annat sätt underlätta hans eller hennes anpassning i samhället, får Kriminalvården besluta om en särskild föreskrift som ska följas av den övervakade. En sådan föreskrift ska beslutas för en viss tid, högst ett år åt gången.

En särskild föreskrift får avse

1. på vilket sätt och i vilken omfattning den övervakade ska hålla kontakt med övervakaren eller Kriminalvården,

2. skyldighet för den övervakade att lämna underrättelse till övervakaren eller Kriminalvården om att han eller hon uteblivit från en arbetsplats, skola eller annan i föreskriften angiven verksamhet eller inrättning,

3. deltagande i återfallsförebyggande eller missbruksrelaterad programverksamhet,

4. missbruksvård, psykiatrisk vård eller annan behandling,

5. arbete, utbildning eller annan sysselsättning,

6. kontrollerat boende eller andra anvisningar om boendet,

7. vistelseort, eller

*7. vistelseort eller andra
 anvisningar om på vilka platser
 eller inom vilka områden den
 dömda ska vistas eller inte får
 vistas, eller*

8. skyldighet att lämna blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att den övervakade inte är påverkad av alkohol, andra beroendeframkallande medel, något sådant medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel eller någon sådan vara som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Om den övervakade är skadeståndsskyldig på grund av brottet, får en särskild föreskrift beslutas om när och hur skadeståndsskyldigheten ska

¹ Senaste lydelse av
 28 kap. 6 a § 2019:464
 37 kap. 8 § 2010:612.

² Senaste lydelse 2019:464.

fullgöras. En sådan föreskrift får beslutas endast i den utsträckning det inte kan antas motverka den övervakades anpassning i samhället, med hänsyn till hans eller hennes ekonomiska situation eller övriga omständigheter.

17 §³

Om det är särskilt angeläget för att minska risken att den övervakade begår nya brott, får Kriminalvården besluta om elektronisk övervakning för att kontrollera att en föreskrift enligt 16 § följs.

Om det behövs för att kontrollera att en föreskrift enligt 16 § följs får Kriminalvården besluta om elektronisk övervakning.

Elektronisk övervakning får beslutas för högst sex månader åt gången.

28 kap.2 a §⁴

Skyddstillsyn får, om den tilltalade samtycker till det, förenas med en föreskrift om samhällstjänst. En sådan föreskrift skall avse skyldighet att utföra oavlönat arbete i lägst fyrtio och högst tvåhundrafyrtio timmar.

När rätten meddelar en föreskrift om samhällstjänst skall den i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut, om fängelse i stället hade valts som påföljd.

Övervakningsnämnden får ändra eller upphäva en föreskrift om samhällstjänst, när det finns skäl till det.

Skyddstillsyn får, om den tilltalade samtycker till det, förenas med en föreskrift om samhällstjänst. En sådan föreskrift ska avse skyldighet att utföra oavlönat arbete i lägst fyrtio och högst tvåhundrafyrtio timmar.

När rätten meddelar en föreskrift om samhällstjänst ska den i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut, om fängelse i stället hade valts som påföljd.

Kriminalvården får ändra eller upphäva en föreskrift om samhällstjänst, när det finns skäl till det.

5 §⁵

Skyddstillsyn skall vara förenad med övervakning från dagen för domen. Rätten får dock förordna att övervakningen skall anstå till dess domen har vunnit laga kraft mot den dömd. Om domen överklagas, kan högre rätt förordna att vidare verkställighet inte får äga rum.

Övervakningen skall upphöra utan något särskilt förordnande

Skyddstillsyn ska vara förenad med övervakning från dagen för domen. Rätten får dock besluta att övervakningen ska börja först när domen har fått laga kraft mot den dömd. Om domen överklagas, kan högre rätt besluta att verkställigheten ska avbrytas.

Övervakningen upphör vid prövotidens utgång eller vid den

³ Senaste lydelse 2019:464.

⁴ Senaste lydelse 1998:604.

⁵ Senaste lydelse 1998:604. Ändringen innebär bl.a. att fjärde stycket tas bort.

när ett år av prövotiden har förflutit, om inte annat följer av fjärde stycket eller av 5 a, 7 eller 9 §.

Har verkställigheten avbrutits till följd av beslut av högre rätt men döms den tilltalade därefter ändå till skyddstillsyn, skall den tid under vilken verkställighet inte ägt rum inte räknas in i prövotiden eller den tid som anges i andra stycket.

Har skyddstillsyn förenats med behandlingsplan som den dömde har åtagit sig att följa, får rätten i domen förordna om längre övervakningstid än vad som anges i andra stycket. Tiden får dock inte sättas längre än vad som behövs för att behandlingen skall kunna slutföras och får inte överstiga prövotiden.

tidigare tidpunkt som Kriminalvården beslutar. Övervakningstiden får dock inte understiga ett år.

Om verkställigheten har avbrutits till följd av beslut av högre rätt och den tilltalade därefter ändå döms till skyddstillsyn, räknas den tid under vilken skyddstillsynen inte har verkställts in i vare sig övervakningstiden eller prövotiden.

5 a §⁶

Har skyddstillsyn förenats med en föreskrift om samhällstjänst skall den dömde fullgöra samhällstjänsten enligt en arbetsplan som upprättas av Kriminalvården.

Om det behövs för att den dömde skall stå under övervakning till dess samhällstjänsten fullgjorts, får övervakningsnämnden besluta om övervakning av den dömde under viss tid efter det att ett år av prövotiden har förflutit, dock längst till prövotidens utgång.

Om skyddstillsyn har förenats med en föreskrift om samhällstjänst ska den dömde fullgöra samhällstjänsten enligt en arbetsplan som upprättas av Kriminalvården.

6 §⁷

Vad som föreskrivs i 26 kap. 11 och 13–15 §§ ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som har dömts till skyddstillsyn. Rätten ska dock i domen förordna övervakare, om inte särskilda skäl talar mot det.

Vad som föreskrivs i 26 kap. 11 och 13–18 §§ ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som har dömts till skyddstillsyn. Rätten ska dock i domen förordna övervakare, om inte särskilda skäl talar mot det.

Rätten får i domen besluta föreskrifter enligt 26 kap. 16 § andra stycket 3–8 och tredje stycket samt

⁶ Senaste lydelse 2005:967. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

⁷ Senaste lydelse 2019:464.

27 kap. 5 § andra stycket.
Kriminalvården får ändra eller upphäva en föreskrift enligt 27 kap. 5 § andra stycket när det finns skäl till det.

7 §⁸

Om den dömda inte iakttar vad som åligger honom eller henne till följd av domen på skyddstillsyn, får övervakningsnämnden

1. besluta föreskrifter enligt 6 a § första stycket 1–4 och andra stycket,

2. besluta föreskrifter om på vilket sätt och i vilken omfattning den dömda ska hålla kontakt med övervakaren, Kriminalvården eller annan person, eller om skyldighet för den dömda att lämna under rättelse till övervakaren eller Kriminalvården om att han eller hon uteblivit från en arbetsplats, skola eller annan i föreskriften angiven verksamhet eller inrättning,

3. förordna en eller flera personer som biträder vid övervakningen,

4. besluta om att varning ska meddelas den dömda, eller

5. besluta om övervakning av den dömda under en viss tid efter det att ett år av prøvotiden har förflutit, dock längst till prøvotidens utgång.

Om övervakningsnämnden bedömer att övervakning som beslutats enligt första stycket 5 inte längre behövs, får nämnden besluta att övervakningen ska upphöra.

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas av övervakningsnämnden efter prøvotidens utgång.

Om den dömda bryter mot vad som gäller för honom eller henne till följd av domen på skyddstillsyn, får Kriminalvården vidta en åtgärd som avses i 26 kap. 18 § första stycket. Om en sådan åtgärd anses otillräcklig, får Kriminalvården besluta om att en varning ska meddelas den dömda.

Åtgärd som avses i första stycket får inte beslutas av Kriminalvården efter prøvotidens utgång.

8 §⁹

Om den dömda allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter och det kan antas att sådana åtgärder som

Om den dömda på ett allvarligt sätt har brutit mot vad som gäller för honom eller henne och det kan

⁸ Senaste lydelse 2019:464.

⁹ Senaste lydelse 2020:373.

övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, ska nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas. Även utan framställning från nämnden får sådan talan väckas, om den dömdes i ett fall som avses i 6 b § första stycket allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt den behandlingsplan som gäller för honom eller henne.

antas att han eller hon inte kommer att rätta sig genom någon sådan åtgärd som Kriminalvården kan vidta, ska myndigheten begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas. Även utan begäran från Kriminalvården får en sådan talan väckas, om den dömdes i fall som avses i 6 b § första stycket på ett allvarligt sätt har brutit mot vad som gäller enligt hans eller hennes behandlingsplan.

Talan ska anhängiggöras före prövotidens utgång.

37 kap.

7 §¹⁰

Kriminalvårdens beslut enligt 26 kap. 12 § första stycket, 13 § andra stycket, 15 § andra stycket, 16 och 17 §§ och 19 § första stycket får överklagas till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde det frivårdskontor ligger där den övervakade är inskriven.

Kriminalvårdens beslut i frågor som avses i 26 kap. 12 § första stycket, 13 § andra stycket, 15 § andra stycket, 16 och 17 §§ och 19 § första stycket samt 28 kap. 7 § får överklagas till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde det frivårdskontor ligger där den övervakade är inskriven.

10 §¹¹

Kriminalvårdens och övervakningsnämndens beslut som avses i 7, 8 och 11 §§ gäller omedelbart om inte något annat förordnas.

Kriminalvårdens beslut som avses i 7 § och övervakningsnämndens beslut som avses i 11 § gäller omedelbart, om inte något annat beslutas.

11 §¹²

Beslut av en övervakningsnämnd i frågor som avses i 26 kap. 12 § första stycket, 16, 17, 19 och 22 §§ samt 28 kap. 5 a § andra stycket, 7 och 11 §§ får överklagas till tingsrätten i den ort där övervakningsnämnden ligger. Om beslutet rör frågor som avses i 26 kap. 12 § första stycket, 16, 17 eller 19 §, får det överklagas av Kriminalvården.

Beslut av en övervakningsnämnd i frågor som avses i 26 kap. 12 § första stycket, 16, 17, 19 och 22 §§ samt 28 kap. 7 och 11 §§ får överklagas till tingsrätten i den ort där övervakningsnämnden ligger. Om beslutet rör frågor som avses i 26 kap. 12 § första stycket, 16, 17 eller 19 § eller 28 kap. 7 §, får det överklagas av Kriminalvården.

¹⁰ Senaste lydelse 2019:464.

¹¹ Senaste lydelse 2011:422.

¹² Senaste lydelse 2019:464.

Överklagandet ska ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då den klagande fick del av beslutet. Vid överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Övervakningsnämnden ska dock inte vara part i domstolen.

Överklagandet ska ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då den klagande fick del av beslutet. Vid överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Övervakningsnämnden ska dock inte vara part i domstolen.

Beslut enligt denna balk av en övervakningsnämnd i andra frågor än som avses i första stycket får inte överklagas.

38 kap.

3 §¹³

Fråga om åtgärd enligt 27 kap. 2 a § tredje stycket, 5 § tredje stycket eller 6 § tas upp av den rätt som först avgjort det mål där villkorlig dom meddelats. Fråga om åtgärd enligt 32 kap. 4 § tas upp av den rätt som först avgjort det mål där ungdomsvård, ungdomstjänst eller ungdomsövervakning dömts ut.

Talan enligt 28 kap. 8 § väcks vid den tingsrätt, inom vars område *den övervakningsnämnd som har gjort framställning i ärendet är verksam*, eller vid den rätt som först avgjort det mål där skyddstillsyn dömts ut.

Talan enligt 28 kap. 8 § väcks vid den tingsrätt, inom vars område *det frivårdskontor ligger där den skyddstillsynsdömde är inskriven*, eller vid den rätt som först avgjort det mål där skyddstillsyn dömts ut.

Mål som avses i denna paragraf får också tas upp av den rätt, där brottmål mot den dömde är väckt eller där mål om åtgärd mot den dömde enligt 32 kap. 4 § redan tagits upp, eller av rätten i den ort där den dömde mera varaktigt uppehåller sig, om rätten med hänsyn till utredningen samt kostnader och andra omständigheter finner det lämpligt.

14 §¹⁴

Kriminalvårdens beslut om uppskjuten villkorlig frigivning enligt 26 kap. 6 och 7 §§ samt om avvisning enligt 38 kap. 17 § andra meningen får överklagas *hos* allmän förvaltningsdomstol.

Kriminalvårdens beslut om uppskjuten villkorlig frigivning enligt 26 kap. 6 *a* och 7 §§ samt om avvisning enligt 38 kap. 17 § andra meningen får överklagas *till* allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

19 §¹⁵

Mål om uppskjuten villkorlig frigivning enligt 26 kap. 6 och 7 §§ *skall* handläggas skyndsamt av domstolen.

Mål om uppskjuten villkorlig frigivning enligt 26 kap. 6 *a* och 7 §§ *ska* handläggas skyndsamt av domstolen.

¹³ Senaste lydelse 2020:617.

¹⁴ Senaste lydelse 2006:431.

¹⁵ Senaste lydelse 2006:431.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2021.
2. Bestämmelserna i 28 kap. 5 § andra stycket i den äldre lydelsen gäller fortfarande för skyddstillsyn som har dömts ut före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 33 kap. 6 a § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 kap.

6 a §¹

Bestämmelserna i 6 § andra stycket gäller även handlingar i ett mål enligt 28 kap. 9 § brottsbalken om informationen har delgetts den dömde personligen av *ordföranden vid det sammanträde då övervakningsnämnden beslutade* begära att åklagare för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas.

Bestämmelserna i 6 § andra stycket gäller även handlingar i ett mål enligt 28 kap. 9 § brottsbalken om informationen har delgetts den dömde personligen av *en anställd inom Kriminalvården med anledning av myndighetens beslut att* begära att åklagare för talan om att skyddstillsynen ska undanröjas.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2021.

¹ Senaste lydelse 2019:263.